

Fagspråket

i byråkratisk, politisk
og vitenskapelig tekst

- for masterstudenter i
utdanningsledelse ved ILS

tale ≠ skrift

1. Skrift fører ofte med seg mer presise ord
=> lånord, fremmedord, fagspråk m. m.
2. I skrift må vektlegging (*emfase*) uttrykkes med setningsoppbygging, ikke med betoning. Flyt og tempo må formes ved smidig tekstbinding; med variert setningsoppbygging, god tematisk binding, og raus bruk av "sammenbindingsord"
3. I faglige setninger er det ofte saken som kommer både først og fremst (dermed fortrenger den enkle, vanlige subjekt)
4. Skriften medfører en stor fare for **arroganse**
5. Stildydene er likevel de samme: tal og skriv korrekt, klart, høvelig, velformet & kortfattet

På setningsnivået

Fra Carsten Müller: "Diagnosen av medfødte hjertelidelser"
Tidsskrift for Den Norske Lægeforening 1949, 69. årgang: s. 649 ss

•Det **er** ikke mange år siden de medfødte hjertelidelser nærmest **var** et rent terra incognita.

•Før **visste legene** nesten ingenting om medfødte hjertefeil.

•Det er ikke mange år siden
•de medfødte hjertelidelser
•nærmest var et rent terra incognita

→ Før
→ medfødte hjertefeil
→ visste nesten ingenting om

**Hvor hadde legene gjemt seg?
og hvorfor de vage verbene?**

På setningsnivået

Fra Carsten Müller: "Diagnosen av medfødte hjertelidelser"
Tidsskrift for Den Norske Lægeforening 1949, 69. årgang: s. 649 ss

•Det **er** ikke mange år siden de *medfødte hjertelidelser* nærmest **var** et rent terra incognita.

•På universitetsklinikkene **ble** *morbis coeruleus* **demonstrert** med sin cyanose, klubbefingrer og polycytemi, men noen *klinisk analyse* utover dette **ble** sjelden **gjort**, og *terapi* **var** det aldri **tale** om.

•Og *de ikke-cyanotiske tilfelle* **rubrisertes** sjelden som medfødte hjertefeil før på seksjonsbordet.

•Før **visste** *legene* nesten ingenting om medfødte hjertefeil.

•På sykehusene der *legene* **ble utdannet viste lærerne** fram bare én bestemt type medfødt hjertefeil med tre tydelige kjennetegn, men det **ble** sjelden **undersøkt** mer, og det **var** aldri snakk om å **behandle pasientene**.

•Og *legene* **oppdaget** sjelden de mindre tydelige medfødte hjertefeilene før *pasienten* **var** død og **de åpnet liket**.

Lykken er ... ?

~ (spesialutgaven for fagskriving) ~

Det gode livet for regelryttere, jurister og andre fagfolk?

§ 1. Å **følge** reglene
(jf. **feilene**, se §2 nedenfor)

§ 2. Å **finne** og **fjerne** feilene
(jf. **reglene**, se §1 ovenfor)

... men er det virkelig dette du gleder deg mest til,
når du står opp, eller når du skal hjem fra jobb?

... og hvor mange regler kan man huske - her og nå?

7 ± 2

Lær å feile først . . .

~ . . . og lær så av dine egne feil? ~

(Landsbyråkratiseringskappleiken 2011)

Her er byråkratiseringsformuleringsreglene:

1. Langt er bedre enn kort
2. Abstrakt og sært er bedre enn konkret og vanlig
3. Det er **feigt** å røpe verbet: hold igjen når du kan!
4. Først vanskelig, så lett - først nytt, så kjent:
forklar alltid i etterkant, så leseren føler seg dum!
5. Unngå tekstbinding: skift helst tema ved skilletegn

NB! Teksten er DIN:

Les **aldri** gjennom *din egen* tekst med *leseren* i tankene; tenk heller på reglene og sjefen!

Oppgavene:

Byråkratiser minst ett av følgende utsagn:

- ✓ De giftet seg.
- ✓ Vi beklager at det skjedde, det skulle ikke ha skjedd.
- ✓ Han gikk ned trappa, hentet posten, og gikk inn igjen.
- ✓ Jeg skal behandle saken din når jeg får tid.
- ✓ Hun er glad for det fine været.

På strukturnivået

IMRaD

(vitenskapsartikkelen)

1: Introduction

Hva handlet det om,
det arbeidet du har gjort?

2: Materials and Methods

Hva brukte du,
og hvordan brukte du det?

3: Results

Hva ble resultatet?
(... and ...)

Discussion

4: Hva betyr resultatet?

5: Hva sier de andre,
som har gjort liknende
undersøkelser?

Byråkratisk skisse

(sakspapir & utredninger)

1. Presentasjon:

Oppdrag og mandat

2. Vedtaksforslag

3. Hovedargumentasjon (pro)

4. Utredning/drøfting/ -begrunnelser (pro & contra)

5. Sammenfatning (≈ punkt 2 ovenfor)

[www.icmje.org]

Talens syv deler

(politisk & juridisk tale)

- INNLEDNING
1. ***Exordium***
Vekke velvilje, kontakt og interesse
(Mottakerne gjøres *benevoli, attenti, dociles*)
 2. ***Narratio***
Fortellingen om sakens fakta: saklighet
 3. ***Propositio***
Talerens anliggende: påstanden
- HOVEDDEL
4. ***Partitio***
Framstiller ordningen og metoden
 5. ***Confirmatio***
Presentere talerens pro-argumentasjon
 6. ***Refutatio***
Imøtegå kjente og tenkte motargument
- AVSLUTNING
7. ***Conclusio***
Slutning, oppfordring, oppsummering